

KYBERŠIKANA

je jakékoliv chování, jehož záměrem je vyvést z rovnováhy, ublížit, zastrašit nebo jinak ohrozit oběť za pomoci moderních informačních technologií. Aby bylo možné hovořit o kyberšikaně, je nutné, aby oběť byla napadána cíleně a opakovaně jedincem nebo skupinou.

PROJEVY KYBERŠIKANY

- verbální útoky
- ztrapňování šířením fotografie nebo videa
- vyhrožování, zastrašování, vydírání
- krádež identity
- průnik na účet s cílem dehonestovat oběť

Kyberšikanu je často spojena s klasickou šikanou. U dětí často vzniká jako nepovolený žert.

Na rozdíl od klasické šikany je mnohdy její virtuální forma četnější, stupňující se a oběť nemá šanci ji předvídat.

7% dětí bylo vydíráno na internetu

27% dětí má zkušenost s verbální agresí

► věnují. Je to lepší než takový problém v rodině tutlat.

Nejsou ale problémy spojené s internetem někdy zbytečně zveličovány? Je známé heslo: vystrašit a vyfakturovat...

Slyšel jsem, že mluvíme o tom, co se nestává, že čísla jsou nafouknutá, protože je to dobrý byznys. Někdy to tak bohužel skutečně je, specialistů je málo a pro některé organizace to je skutečně lukrativní činnost. A občas je mezi lidmi zbytečně moc strachu. Typickým příkladem takové situace byla Modrá velryba. Jde o jeden z největších hoaxů z poslední doby (tváří se jako hra s řadou úkolů se zvyšujícím se nebezpečím, v krajním případě nabádajícím k sebevraždě, pozn. red.), na který naletělo spousta lidí, dokonce i policie vydávala varování a média o tom jako o fenoménu informovala. Nejsme v tom ale sami, i ve Velké Británii na to naletěli a tamější policie a ministerstvo školství se pak omlouvaly, podobně v Polsku. Z malého ohníčku pro dva tři lidi se podařilo rozfoukat pořádnou vatra. Paradoxní bylo, že se rodiče začali více zajímat o svoje děti, protože měli pocit, že se objevila hra, která je může zabít. To je pozitivní dopad tohoto nesmyslu. Na druhé straně začala spousta organizací nabízet kurzy o tom, jak chránit děti před Modrou velrybou.

Znamená to, že paradoxně může být takové vystrašení i přínosné?

Může, ale dopady se mění. Dřív, když se objevila zpráva, že někdo unášel děti, rodiče se lekli a nabádali své děti k opatrnosti, aby se ne bavily s cizími lidmi, doprovázeli

je... A na straně druhé se pedofilové lekli, protože policie mluvila o tom, že udělá razii, a stáhli se, chvíli bylo bezpečněji, na internetu byl klid, než jim zase otrnulo. V současnosti ale podobných zpráv o útocích a o podvodech vychází každý den několik, některé reálné, jiné hoaxy, lidi si toho už v podstatě nevšímají, mají pocit, že se jich to netýká.

Jak ale rozeznat, co je nesmysl a co je skutečně nebezpečné?

To je těžké říci. S rozvojem internetu vzrostly i možnosti útočníků. Uvedu příklad na spamu: Dřív přicházely maily psané lánou češtinou, naprostá většina lidí věděla, že je to nesmysl, kromě několika, kteří poslali s vizí milionového zbohatnutí někam do Afriky peníze, o které pocho-pitelně přišli. Dneska spamy umí dobře česky, osloví vás jménem, dokážou ukrýt identitu odesílatele, dokážou se tvářit třeba jako exekuční příkaz od člověka, který reálně existuje... Jednoduchý recept na jejich odhalení není. Přemýšlet, ověřovat.

Jak se v této džungli mají orientovat děti, když tu tápou i jejich rodiče?

A nedá se už přece mluvit o tom, že by rodiče byli počítačově negramotní jako dřív.

O českých dětech se pořád říká, jak špatně vycházejí z různých srovnání, jak jsou hloupé. Nejsou. Naopak. Co se internetové bezpečnosti a digitálních znalostí tká, patří k nejlepším v Evropě. Při setkáních ve školách se třeba ptám, jak poznat falešný profil s falešnou fotografií. Když jim takový profil ukážu, umějí z několika fragmentů namontovaných do fotografie

jeho pravost zpochybnit. Což ale znamená, že by tyto znalosti používaly denně při pohybu na internetu. Malá ostražitost je spojená právě s tím, že bývá nebezpečí zveličováno. A děti mají pocit, že právě jim se to stát přece nemůže. Jenže to je omyl.

V jakém věku je největší riziko, že se stane dítě obětí počítačového agresora?

Hodně takových případů se objevuje v období dospívání. Modelový příklad je, že kluk napíše mladé slečně, píše si, slečna k němu má důvěru, věří, že je to člověk, který by jí neublížil, se kterým se dobře zná, zamiluje se. Někdy to jde rychle, zvláště když agresor je zběhlý ve využívání už zmíněného efektu zrcadlení, kdy píše to, co chce děvče slyšet, dává jí odpovědi, které očekává, sám má vybudovaný věrohodný profil... A po čase si řekne o nahou fotku a dívka mu ji pošle. Útoky těchto predátorů bývají velmi brutální. Vedle těchto trpělivých útočníků jsou i další, kteří to, co chtějí, „vpálí“ dítěti hned v první zprávě bez skrupulí. Chceš si vydělat peníze? Tak... Je strašné, že zhruba každé desáté dítě s tím souhlasí.

Co je podle vás nebezpečnější?

Častější je druhá varianta, ale podle mého je nebezpečnější varianta první.

Rodiče ale údajně se svými dětmi o těchto nebezpečích mluví jen výjimečně, učitelé jsou zahlceni jinými úkoly... Co s tím?

Rodiče se snaží ochránit děti před těmito

KYBERGROOMING

je takové chování uživatelů internetu, jehož cílem je pomocí internetových komunikačních prostředků a jiných technologií vyvolat v dospělém/dítěti pocit důvěry a prostřednictvím falešné identity ho zneužít nebo vylákat na schůzku.

Nejznámějším případem kybergroomingu jsou ústečtí skautští vedoucí Piškot a Meluzín, kteří zneužili 39 dětí.

27% dětí potvrdilo, že dostalo nabídku z internetu na setkání v reálném světě

45% dětí komunikuje s cizími osobami

